

	Vragenlijst water (gemeenten in Noord-Holland zullen met een aangepaste vragenlijst over water worden bevestigd. Hiervoor cosnhn@cossen.nl) indien uw gemeente in Noord-Holland ligt.			
1	Beschikt uw gemeente, regionaal verband, over een waterplan?	Duurzaam waterbeheer brengt alle aspecten van het watergebruik- en beheer samen in een 'Waterplan'. Ook uw gemeente zal moeten aangeven hoe 'water' een rol speelt in alle beleidsvelden en daarvoor is een 'waterplan' een goed instrument: in sommige gebieden is grondwater centraal, in andere gebieden het oppervlaktewater. De ene gemeente heeft op haar grondgebied, de andere wordt doorsneden door een beek, de volgende kent deels oppervlaktewater en vennetjes of duinplasjes. Voor meer informatie: Waternet geeft achtergronden over waterplannen: http://www.waterland.net/provnh/watplan2/nieuwsbr1/stadwtr.htm De gemeente Aalsmeer geeft via internet een kijkje in de keuken van een gemeentelijk waterplan: http://www.aalsmeer.nl/bestuur/raad/20000720/rvst%20verbeteren%20riolering%20	ja/nee	3
2	Indien er een waterplan is, worden het samenstellen daarvan en de maatschappelijke organisatie van de waterbedrijfsleven en andere betrokken?	Een waterplan gaat de gehele gemeente aan. Het is dan ook logisch dat bij het opstellen van een waterplan veel organisaties en instellingen betrokken zijn.	ja/nee	2
3	Is gescheiden riolering bij grootschalige renovatie in de gemeente?	Daartoe dient de gemeente een inventarisatie te hebben van delen van de gemeente die niet geschikt voor riolering zijn af te koppelen. Als het eens flink regent in een gebied waar sprake is van een gemengd stelsel, dus waar afval- en regenwater door hetzelfde riool worden afgevoerd, worden problemen verwacht. Dan loopt het systeem over en drijft de troep in het water. Ook riolering wordt zwaar belast met grote hoeveelheden water. Beter is om het water te scheiden. Regenwater wordt apart afgevoerd naar het oppervlaktewater en het huishoudelijk afvalwater komt direct bij de zuivering terecht. Omdat de regen zelf vervuild is met chemicaliën, terwijl ook de straat vies is, wordt in een verbeterd gescheiden systeem regen die valt afgevoerd naar de riolering. Regenwater komt even door dan komt het water terecht in het oppervlaktewater terecht. Het huishoudelijk afvalwater gaat recht naar de riolering. We spreken bij een dergelijk systeem van 'afkoppeling'. Het rioolwater wordt afgekoppeld van het regenwater. Niet al het regenwater kan overigens afgekoppeld. In drukke straten is het water te vies. Tussen 25 en 50% kan worden afgekoppeld. De gemeente moet daarom een inventarisatie maken van de delen van die gemeente die afgekoppeld kunnen worden. Die gegevens zetten ze in een 'afkoppelingskansenkader'. Voor meer informatie: • Uitstekende informatie of riolen, rioleringsplannen en technieken is te verkrijgen op de website van RIONED	ja/nee	3
4	Experimenteert de gemeente met andere vormen van verzuivering van riolering, zoals infiltratie van riolering?	De experts van de riolering spreken hier over onder andere 'geïntegreerde riolering'. De bedoeling is dat zo min mogelijk regenwater (en ander 'schoon' afvalwater) geloosd wordt op de riolering of direct op het oppervlaktewater. Het is mogelijk om aparte riolering aan te leggen die naar biesen- of rietvelden gaan. Het riool voert het regenwater dan via een lange bochtige sloot. Het water stroomt er langzaam door heen. Planten nemen de voedingsstoffen op (biologische reiniging) en als de sloot op een meer uitkomt is het water helder en relatief schoon. Door dit soort experimenten is het mogelijk om steeds meer 'vast' te houden. Dat kan verdroging voorkomen doordat ook in een droge en warme zomer de gemeente over voldoende schoon oppervlakte- en grondwater beschikt. Dat is belangrijk voor veel plaatsen grondwaterstand snel dalende is (uitdroging creëert bijvoorbeeld problemen voor de bossen). Veel gemeenten en waterschappen moeten in de zomer vuil boezem (afkomstig van de Rijn) hun gebied in laten om verdroging te voorkomen. Dat is slecht voor de waterkwaliteit. Door regenwater vast te houden en te reinigen kan de waterkwaliteit buiten de gemeente verbeteren. Daarnaast vermindert het de druk op de riolering aanzienlijk. Nijmegen doet veel aan infiltratie: http://www.nijmegen.nl/stadhuis/milieufval/Milieu/notitie2.3.html	ja/nee	1
5	Heeft uw gemeente, bij renovatie van stoepen, wegen en parkeerplaatsen, een beleid om het zoveel mogelijk regenwater te houden van de bodem?	Regenwater stroomt naar het riool als het door de bodem niet kan worden opgenomen. In veel wijken lijken wel totaal verhard te zijn. De huizen hebben nauwelijks een tuin (en soms dan ook nog betegeld), de stoepen zijn breed en de straten geasfalteerd. Het regenwater gaat één kant op... het riool in. Dat kan anders. Bijvoorbeeld door stoepen wat minder breed te maken en openbaar groen te stimuleren. Door parkeerplaatsen in te richten met half open st	ja/nee	2

	regenwater kan infiltreren	daardoor water doorlaten naar de ondergrond. Op parkeerplaatsen worden steeds vaak gebruikt die ruimte open laten voor vegetatie. Of door straten niet volledig te asfalteren daarvoor het open, waterdoorlaatbare asfalt te gebruiken. Het verminderen van 'verhard oppervlak' is ook goed voor het klimaat, zeker in de grote steden. Want een stukje gras is lekker af in de zomer of biedt beschutting in de winter. We vragen hier of het beleid 'zo veel mogelijk' gericht is op het open houden van de bodem. De gemeente moet dan laten zien hoe dit kan. Het is steeds eerst kiest voor het open houden van de bodem: dus waar het even kan een waterplanten doorlatende bedekking van parkeerplaatsen, smallere stoepen, brede groenstroken.		
6	Is het beleid in uw gemeente gericht op het laten infiltreren van regenwater in de oppervlakte naar sloot of riool?	We hebben lange tijd het regenwater snel onder de grond willen stoppen. Ook met 'riolerings' maatregelen. Maar water kan ook via de oppervlakte, langs lagere delen en langs aflopen richting sloot of een landje of veld. Bij een forse regenbui stroomt een klein beetje water over de wijk, het landje komt even onder water te staan. Dat water zakt snel weg. Dat wordt ook wel 'wadi's' genoemd. In Arabische en Aziatische landen zijn dat de gebieden rond het dorp die tijdelijk onder water worden gezet. Het voordeel van een 'wadi' is het beheer goedkoop is, het water goed afgevoerd wordt naar het grondwater, de natuur krijgt de ruimte krijgt en dat er minder grond voor omgezet hoeft te worden (geen bouwputten). Plaatsen met veel verkeer (olie-afval) moeten niet aangesloten worden op zo'n systeem. Ook hier vragen we of de gemeente 'zoveel mogelijk' regenwater naar sloot of riool voert omdat hiervoor geen eenduidig recept bestaat. Het is belangrijk bij een positief antwoord te vragen naar de manier waarop de gemeente hier dan zorg voor draagt. Zo zal de afweging op z'n minst gemaakt moeten worden voordat de wijk op het tekenpapier wordt geplaatst. Deze afweging hoort dus in het pakket van eisen die de gemeente aan nieuwbouw en renovatie stelt waarmee een architect aan de gang kan gaan.	ja/nee	1
7	Stimuleert de gemeente het gebruik van regenwater of grijs water?	De gemeente kan het gebruik van regentonnen stimuleren, bijvoorbeeld door voorlichting geven van een subsidie op de aanschaf van een regenton. Veel gemeenten doen dat, bijvoorbeeld met compostvaten. Ook het gebruik van het relatief schone afvalwater (van de wasmachine) wordt gestimuleerd worden. Dit vrij schone water heet 'grijs' water. Je kunt er altijd nog de afvalwater door spoelen. Het is goed als een gemeente daarmee experimenteert. De discussie over water is nu volop gaande. In zo'n discussie zijn praktijkvoorbeelden altijd welkom. <ul style="list-style-type: none"> • Dat sommige mensen ook zelf heel creatief met water om kunnen gaan toont De Breda op haar website 	ja/nee	2
8	Koppelt de gemeente de riolheffing aan de rekent de drinkwatergebruik voor huishoudens (smal waterspoor)?	Het 'rioolrecht' wordt door elke gemeente zelf vastgesteld. Er zijn gemeenten die geen riolheffing heffen. Water wordt veelal als 'basisvoorziening' gezien en de kosten voor de levering en zuivering zijn vaak nog een 'heikel' thema. Toch zijn er meer dan 75 gemeenten in Nederland die het rioolrecht (mede) afhankelijk hebben gemaakt van de hoeveelheid water dat in huishouden gebruikt wordt. De bedoeling is dus om de consumenten te laten betalen voor het feitelijk gebruiken. Het effect hiervan kan zijn dat de consument, gestimuleerd door het financiële voordeel, water gaat besparen, bijvoorbeeld door het aanschaffen van een waterbesparende douchekop of het minder sproeien van de tuin. Deze koppeling wordt het 'smal waterspoor' genoemd. Met het 'smal waterspoor' is een bezuiniging van 5% op het watergebruik te halen. Als naast de kosten voor de riolerings ook de zuiveringlasten rekening worden gekoppeld dan kan de besparing nog verder toenemen (tot 20%). Voor het 'brede waterspoor' ingevoerd worden moeten allerlei juridische belemmeringen worden weggenomen. We vragen hier of de gemeente het 'smal waterspoor' heeft ingevoerd. <ul style="list-style-type: none"> • In plaats van een btw verhoging zou het smalle waterspoor wel eens veel effectiever zijn 	ja/nee	3
9	Voert de gemeente een voorlichtingsbeleid naar de bevolking op het gebied van waterbesparing?	Van de 118 liter water die de gemiddelde Nederlander per dag door de kraan laat stromen wordt slechts 10% gebruikt als drinkwater of om mee te koken. De rest is voor de was, afwas, doorspoelen van het toilet of het sproeien van de tuin. Iedere Nederlander kan daar aan besparen. Door zelf een waterbesparende douchekop aan te schaffen, door het toilet aan te sluiten na zonsondergang en slechts één keer per week of door een regenton aan te sluiten. Veel gemeenten vinden dat de voorlichting hierover een taak is van het waterleidingbedrijf. Om een 'actief voorlichtingsbeleid' bedoelen we dat de gemeente aan nieuwe bewoners een folder over waterbesparing moet geven en één keer per jaar in de lokale pers of op de website informatie over gemeentelijke belastingen of op andere wijze de bevolking probeert te informeren met tips en informatie over waterbesparing. <ul style="list-style-type: none"> • Een wijkmilieucentrum geeft voorlichting over waterbesparing: 	ja/nee	2

		http://members.tripod.lycos.nl/booleenieuws/wijkvisie/milieu/tips/waterbesparing.htm Gemeenten kunnen heel goed regelmatig 'tips' even over waterbesparing: http://www1.tip.nl/~t881475/maatreg/wbbsp.htm		
10	Wordt in het Gemeentelijk Rioleringsplan expliciet besteed aan besparing watergebruik bij huishoudens en bedrijven?	Water besparen is de meest effectieve maatregel om te zorgen dat milieuvervuiling wordt tegen gegaan. Vaak is een rioleringsplan een technisch rapport waarin de capaciteit van de riolering en de onderhoudsplanning wordt verwerkt. Er zit weinig 'beleid' in. Dat is jammer want preventie van vervuiling hoort ook bij het plan. De aandacht voor waterbesparing moet worden vertaald in, op z'n minst, een besparingsplan gericht op consumenten en bedrijven.		2
11	Is in het jaar 2000 de vervuiling door het riool met 50% teruggebracht t.o.v. de vervuiling in 1985?	De nationale overheid bepaalde dat de vervuiling door riolering in 1995 met 50% terug moest worden gebracht (ten opzichte van vervuiling van 1985). Dit wordt de 'basisinspanning' genoemd. Dat doel haalde slechts 8% van de gemeenten in 1998. Een belangrijke oorzaak van het niet halen van deze 'basisinspanning' is dat de zogenaamde 'overstorten' van de riolering te weinig aandacht krijgen. De termijn voor het halen van de 'basisinspanning' is nu al bijna verstreken! Vóór 2005 moeten alle gemeenten ervoor zorgen de vervuiling door de riolering met de helft terug te brengen. 40% van de gemeenten zullen dit waarschijnlijk toch in 2000 bereiken. Hoort uw gemeente daarbij? Veel gemeenten antwoorden toen ze de vervuiling in 1985 bereikten dat ze geen beeld hebben van de vervuiling in 1985. Dat is dan jammer want in het duister. Natuurlijk kunnen ze dat wel berekenen, bv. op basis van het aantal inwoners en het aantal overstorten en de maatregelen die toen genomen werden. Maar dat berekenen kost geld...	ja/nee	2
12	Weet de gemeente wat de gevolgen van het oppervlaktewater van haar grenzen is, ook op plaatsen waar overstorten zijn?	De gemeente moet weten hoe de waterkwaliteit zich ontwikkelt, zeker op plaatsen waar de riolering bij zware regenval overstroomt (overstort). Vaak doet het waterschap de waterkwaliteitscontrole. Het is belangrijk dat de gemeente met het waterschap samenwerkt en heeft in deze ontwikkelingen	ja/nee	2
13	Wordt bij onderhoud van het openbaar water (grachten, plassen) uitgegaan van de natuurlijke inrichting?	'Vroeger' werd een sloot door een woonwijk keurig afgewerkt met een stijl wandje, een rij paaltjes of andere nette beschoeiing. Een schuin aflopend grasveldje vervolgde de watergang. Inzichten daarover zijn sterk veranderd. De beschoeiing verdwijnt en wordt vervangen door geleidelijk aflopende hellingen, mogelijkheden voor dieren om makkelijk uit het water te komen (salamanders, padden), riet en andere oeverplanten die een geleidelijke overgang van water naar oever mogelijk maken. In het geval van grachten (met dus hoge kades) kan een waterbeheerder werken met drijfzand om een natuurlijke oever te simuleren. We willen dat dit beleid 'uitgangspunt' van beleid is. Dat betekent dat natuur en biodiversiteit altijd het startpunt is bij de inrichting van watergangen en niet de inrichting die hierbij niet aan sluit slechts vanwege een aanwijsbare noodzaak wordt	ja/nee	2
14	Geeft de gemeente voorlichting aan bedrijven in het gebied van waterbesparing?	Bedrijven gebruiken veel water. De horeca, metaalbedrijven, land- en tuinbouwbedrijven en veeteeltbedrijven zijn door goede voorbeelden van. Vaak gaat het om duizenden liters per dag. Dan telt besparing echt! Maar er zijn niet veel gemeenten die hiervoor aandacht lijken te hebben. Misschien hoort uw gemeente er bij de uitzonderingen? Zo zijn er speciale projecten gericht op waterbesparing bij veeteeltbedrijven: http://www.flv.be/N/Landbouw/info/waterbesparing.htm De gemeente Amersfoort nam een initiatief op dit gebied: http://www.nieuwsbank.nl/inp/2000/02/0214R009.htm#link Ook een bedrijf als Philips zet zich in voor waterbesparing: http://www.ecomarkt.nl/nn21/wwdphilips.html De Milieudienst Amsterdam wijst bedrijven door, met behulp van een checklist. De waterleidingbedrijven zorgen voor een gratis 'scan' van bedrijven om te zien dat veel water gebruikt: http://www.milieudienst.amsterdam.nl/bedrijven/folder_milieuzorgam	ja/nee	3
				30

Ingevuld voor de gemeente .....door

Naam

Organisatie

Straat

Telefoon

Postcode

Fax

Plaatsnaam

E-mail

Correctie op de vragenlijst : Maximaal + of – 4 punten

Toelichting

Contactambtenaar:

Naam

Afdeling

Telefoon

Adres